

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการยกระดับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ วัฒนธรรมล้านนาสู่การบริหารธุรกิจโรงแรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ที่ผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaires) ในการสอบถามนักท่องเที่ยว เพื่อตรวจสอบระดับความสนใจเกี่ยวกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนาที่สนใจ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาหาแนวทางเพื่อยกระดับสู่การบริหารธุรกิจโรงแรมในระดับ 3 ดาว ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนหรือในพื้นที่ล้านนานั้นเอง โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้ง การสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) ด้วยเหตุผลที่คิดว่าเป็นวิธีที่สามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกได้ดีภายใต้สถานการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติและมีความเป็นจริง

ดังนั้น ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากแหล่งข้อมูลสองลักษณะด้วยกัน คือ แหล่งข้อมูลที่มีลักษณะที่เรียกว่า แหล่งปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลที่เรียกว่า แหล่งทุติยภูมิ

1) **ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ** เป็นข้อมูลจากเอกสาร ทั้งในรูปแบบของหนังสือ ตำรา เอกสารประกอบการบรรยาย สัมมนา หรือประชุมวิชาการ และในรูปแบบของข้อมูล จาก Internet อันเป็นข้อมูลที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา และธุรกิจโรงแรม

2) **ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ** เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่มย่อย รวมทั้ง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่การศึกษากลุ่มจังหวัดในพื้นที่ล้านนาที่เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ

เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา รวมทั้ง วิเคราะห์การดำเนินงาน และการสอดแทรกภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมในการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมเขตพื้นที่ล้านนา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการศึกษาโดยการสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีการกำหนดประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ทั้งที่เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มย่อย ที่ถือเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) อันได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรมที่พักและแหล่งวัฒนธรรมล้านนาในบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันของแต่ละหน่วยงานที่มีความสำคัญ

ในการจัดการความงามของภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา ทั้งที่เป็นหน่วยงานในภาครัฐ และหน่วยงานในภาคเอกชนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนครอบคลุมพื้นที่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และพะเยา รวม 8 จังหวัด โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น

1.1 กลุ่มผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน อันได้แก่

- จากหน่วยงานของรัฐในระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตัวแทน
- จากเทศบาล ได้แก่ ประธานเทศบาล รองประธานเทศบาลหรือตัวแทน
- จากสภาวัฒนธรรมจังหวัด ได้แก่ ประธานสภาวัฒนธรรม
- จากสำนักการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ล้านนา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงาน

การท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ล้านนา

- จากองค์การตัวแทนภาคประชาชน ได้แก่ ชมรมคนล้านนา
- จากบริษัทนำเที่ยว ได้แก่ มัคคุเทศก์นำเที่ยวในพื้นที่ล้านนา
- จากองค์การให้บริการในการพักผ่อน ได้แก่ ผู้ประกอบการ หรือผู้บริหาร

ของโรงแรมในพื้นที่

- จากวัดวาอาราม ได้แก่ พระที่อยู่ในพื้นที่มายาวนาน
- จากปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ได้รับการยกย่องจากชุมชน คนในท้องถิ่น และ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- จากสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือคณาจารย์

ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่

- จากตัวแทนนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่การศึกษากลุ่มล้านนา
- จากสมาคมธุรกิจโรงแรมในกลุ่มล้านนา
- จากท่าอากาศยาน

1.2 กลุ่มนักวิชาการทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และทางด้านการบริหารธุรกิจ โรงแรม ผู้เกี่ยวข้องหรืออยู่ในพื้นที่ล้านนาหรือภาคเหนือตอนบน

1.3 กลุ่มผู้บริหารโรงแรม / ธุรกิจที่พัก ระดับ 3 ดาว ซึ่งเป็นของคนไทยในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกผู้รู้แบบเจาะจง โดยการเลือกผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะธุรกิจโรงแรม การค้นหาภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา คณะผู้วิจัยเจาะจงผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นคนท้องถิ่นเป็นหลัก รวมทั้ง ใช้วิธีการ Snowball Technique เพื่อให้การเลือกผู้รู้มีความเหมาะสม และสามารถได้ข้อมูลตอบสิ่งที่ค้นหาได้อย่างแท้จริง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จำนวน 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพได้ใช้แบบสัมภาษณ์ มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ วัฒนธรรมล้านนาว่ามีอะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด มีรายละเอียดอย่างไรบ้าง จุดอ่อน จุดแข็งในการนำสู่การบริหารจัดการท่องเที่ยว รวมทั้ง แนวทางในการจัดการเพื่อยกระดับสู่ธุรกิจโรงแรมของคนไทย เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้รู้ (Key Informants) ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง หรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ วัฒนธรรมล้านนา การบริหารโรงแรมและการท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มล้านนา

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในส่วนที่เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มย่อยที่เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ วัฒนธรรมล้านนา การบริหารธุรกิจโรงแรม และแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ ความต้องการและการซึมซับหรือการมีสุนทรียภาพ

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ข้อ 3.1 มารวบรวมประมวลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย และกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.3 สร้างแนวการสัมภาษณ์หรือแนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม จากประเด็นที่กำหนด โดยใช้คำถามปลายเปิดเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด และความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่มีการชักนำด้วยความคิดของผู้วิจัยหรือทีมงาน รวมถึง การใช้คำถามที่มีความชัดเจน เข้าใจได้ง่าย และเป็นที่เข้าใจตรงกันทุกฝ่าย

3.4 นำแบบสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อความชัดเจนของเนื้อหา และความเหมาะสมของการจัดเรียงลำดับสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ตลอดจน ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการสัมภาษณ์จริง

3.5 นำข้อเสนอแนะมาปรับแก้แนวทางการทำแบบสัมภาษณ์

3.6 นำไปทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ชัดเจนในข้อคำถามต่าง ๆ

3.7 ปรับแก้ไขแบบสัมภาษณ์ และแนวคำถามภายหลังทดลองใช้ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ และแนวคำถามมีความสมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มย่อย ทั้งนี้ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารนำมาทำการสังเคราะห์ เพื่อการกำหนดประเด็นคำถาม ในการสัมภาษณ์ ทั้งการสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการและเป็นทางการ ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มที่คัดเลือกไว้แบบเจาะลึก รวมทั้ง การจัดประชุมผู้ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจาก

หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อทำการสนทนากลุ่มย่อย ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงบนพื้นฐานของความเป็นธรรมชาติให้มากที่สุด โดยผู้วิจัยไม่ได้มีการเสริมแต่งแต่อย่างใดทั้งสิ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 การศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Study) ผู้วิจัยใช้การค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ วัฒนธรรมล้านนาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน รวมทั้ง ศึกษาการดำเนินงานของโรงแรม 3 ดาว ในพื้นที่ล้านนา พร้อมเนื้อหาในส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารมาวิเคราะห์เชื่อมโยงหลักการ แนวคิด และทฤษฎี เพื่อแสดงให้เห็นถึงประเด็นมุมมองของการนำไปสู่แนวทางการตอบประเด็นที่ทำการศึกษา

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ผู้วิจัยเลือกที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยมีรูปแบบการสัมภาษณ์ที่กระทำในลักษณะแบบเป็นกันเอง ไม่เคร่งครัดขั้นตอนหรือลำดับของข้อคำถาม ไม่มีการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าคำตอบจะเป็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีอิสระในการตอบคำถามตามความคิดเห็นของตนเอง สามารถเสริมความคิดเห็นเรื่องราวในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยมีความต้องการยืดหยุ่นในประเด็นและข้อคำถาม สามารถปรับข้อคำถามได้ตามความเหมาะสม โดยมีกระบวนการในการสัมภาษณ์ ดังนี้

- 1) เตรียมประเด็น และความพร้อมในการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการป้อนประเด็นคำถาม
- 2) นัด วัน เวลา และสถานที่ ในการสัมภาษณ์ โดยการนัดหมายพร้อมมีหนังสือนำ
- 3) ทำการสัมภาษณ์ และบันทึกข้อมูล พร้อมด้วยการบันทึกเสียง การบันทึกภาพ ในกรณีได้รับการอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 4) ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลที่บันทึก
- 5) ทำการถอดข้อความการสัมภาษณ์จากเทป เพื่อตรวจสอบผลและเสริมข้อมูลที่ทำการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร
- 6) หากข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือยังไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ในส่วนที่ขาดเพิ่มเติมอีกครั้ง โดยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ด้วยการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง ทั้งการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสาร หลักฐาน หลักการ ทฤษฎี ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ประเด็นสำคัญจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในทุกระดับและหลากหลายกลุ่ม รวมทั้ง จากการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของข้อมูล โดยการดำเนินงานในการเก็บข้อมูลที่หลากหลายดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมการวิจัยอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยได้มาทำการตรวจสอบ เพื่อดูความเที่ยงของข้อมูล หลังจากนั้นจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการถอดข้อความนำมาให้รหัสตามประเด็นที่สนใจ วิเคราะห์สังเคราะห์ตีความ และนำมาร้อยเรียงเสนอข้อมูลอยู่ในรูปรายงานในเชิงพรรณนาความ (Descriptive Approach) นอกจากนั้น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนาที่ได้ คณะผู้วิจัยได้นำมาทำการจัดกลุ่มข้อมูล เพื่อนำไปสร้างประเด็นในการศึกษาด้วยวิธีการเชิงปริมาณจากนักท่องเที่ยวยุคใหม่ในพื้นที่ล้านนาถึงความสนใจ และความสุนทรีภาพจากการสัมผัสภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา ในขณะเดียวกันก็ใช้เป็นฐานในการสอบถามผู้ประกอบการ หรือผู้บริหารธุรกิจโรงแรมไทยถึงแนวทางและความพร้อมในการบริหารจัดการ เพื่อยกระดับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมดังกล่าว

การดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ

เพื่อตอบคำถามถึงระดับสุนทรีภาพของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ วัฒนธรรมท้องถิ่นล้านนาในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการธุรกิจโรงแรมพื้นที่ล้านนา คณะผู้วิจัยจึงกำหนดการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ กลุ่มประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ล้านนา โดยผู้วิจัยใช้ในการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสุนทรีภาพเกี่ยวกับความงามของภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา เพื่อประกอบการวิเคราะห์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่การศึกษา คือ กลุ่มล้านนา โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กรณีไม่ทราบจำนวนประชากร ได้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 400 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นตามกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) คณะผู้วิจัยได้ออกแบบเพื่อแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับความต้องการรับรู้ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความงาม ความสุนทรีภาพของภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา ในเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้ง สิ่งที่น่าสนใจในการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ล้านนา และแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมสู่ธุรกิจโรงแรมให้เกิดความยั่งยืน

3. ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ กล่าวคือ

3.1 ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ทั้งในแง่ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการ การรับรู้และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง ความงามของภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา โดยดูเกี่ยวกับช่องทางที่ลูกค้าจะเลือกใช้บริการ รวมทั้ง การบริหารจัดการรูปแบบและวิธีชักชวนให้ลูกค้า

3.2 หลังจากนั้นทำการร่างแบบสอบถามตามกรอบตัวแปรที่กำหนด และได้้นำเครื่องมือไปให้ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบถึงการครอบคลุมตัวแปรที่ทำการศึกษา พร้อมขอคำชี้แนะ

3.3 นำข้อชี้แนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม เพื่อให้เนื้อหาครบถ้วน และจัดเรียงลำดับคำถามเพื่อการเลื่อนไหลทางความคิดในการตอบของผู้ให้ข้อมูล

3.4 ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่ครอบคลุมประเด็นที่อยากรู้

3.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ

3.6 นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบการใช้งานกับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 30 ตัวอย่าง เพื่อนำผลมาทดสอบค่าความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

3.7 ปรับปรุงแบบสอบถามหลังจากทำการทดสอบแล้ว เพื่อให้เครื่องมือมีประสิทธิภาพในการใช้งานมากยิ่งขึ้น

3.8 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์จัดทำแปลเป็นภาษาอังกฤษ

4. การเก็บรวบรวมในการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกำหนดทีมงานภาคสนามเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 10 คน โดยทีมงานแยกเป็นกลุ่มที่เก็บจากนักท่องเที่ยวชาวไทย และกลุ่มที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ กลุ่มละ 5 คน ทั้งนี้ กลุ่มที่เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวต่างชาติต้องเป็นผู้มีพื้นฐานความรู้ในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างดี ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการอบรมเกี่ยวกับประเด็นคำถามให้ทีมงานภาคสนามทุกคนมีความเข้าใจในประเด็นคำถามที่ชัดเจนและเข้าใจตรงกันก่อนลงภาคสนาม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา คณะนักวิจัยจะส่งจดหมายขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยไปยังหน่วยงานในพื้นที่ คือ โรงแรมของคนไทยในพื้นที่ล้านนา ท่าอากาศยาน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของโรงแรม ทีมวิจัยใช้วิธีการฝากทางโรงแรมดำเนินการเพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนความเป็นส่วนตัวของแขก ในส่วนของท่าอากาศยาน และแหล่งท่องเที่ยว ผู้ช่วยนักวิจัยจะนำเครื่องมือไปแจกและรอเก็บกลับในทันที โดยกำหนดการลงพื้นที่ทั้งวันทำการ และในวันหยุดราชการ ทั้งช่วงเช้า กลางวัน และในช่วงเย็น ทั้งนี้ เพื่อการกระจายของข้อมูล ทั้งนี้ งานภาคสนามได้มีการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ เนื่องจากการดำเนินงานระยะแรก รวบรวมข้อมูลโดยการฝากแบบสอบถามกับทางโรงแรมที่พักช่วยดำเนินการให้ ซึ่งอยู่ในช่วงพฤศจิกายน – สิ้นปี (2554) แต่การทำงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และเป็นการรบกวนทางโรงแรม ทำให้ต้องเปลี่ยนแผน ด้วยสภาพบรรยากาศจากการประสบเหตุภัยพิบัติในกรุงเทพฯ และภาคเหนือก่อนหน้านี้ ทำให้การทำงาน

หยุดชะงัก และไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ประสบปัญหาหลาย ๆ ด้าน ประกอบกับทีมนักวิจัยสภาพที่อยู่อาศัยจะเจอภาวะอุทกภัยด้วย ทำให้นักวิจัยจำเป็นต้องดำเนินการในการปรับการทำงาน และดำเนินงานภาคสนามในรอบที่สอง และรอบที่สาม ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ และเดือนเมษายน 2555 โดยดำเนินการปรับวิธีการเก็บข้อมูลจากวิธีการเก็บรวบรวม ณ ที่พัก เป็นการเก็บรวบรวม ณ สนามบิน และแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ โดยกำหนดเกณฑ์ในการเก็บเฉพาะนักท่องเที่ยวขาออกเท่านั้น ด้วยเหตุผลหลัก คือ ในขณะที่รอการขึ้นเครื่องหรือรถออก เป็นช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวสามารถให้เวลาในการตอบแบบสอบถามได้ดี

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะนักวิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ F-test เพื่อดูว่า นักท่องเที่ยวที่มาจากที่แตกต่างกัน ความสนใจในภูมิปัญญาอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในด้านไหนบ้าง นอกจากนั้น จะมีการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก สำหรับคำถามแบบจัดอันดับ และวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อความที่เป็นปลายเปิด โดยรายละเอียด ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistic) โดยการหาค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจ หรือสิ่งที่เป็นภาพลักษณ์ เมื่อพูดถึงกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน หรือล้านนา รวมทั้ง การดูระดับการซึมซับความสุนทรีย์ภาพที่มีต่อภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนาในด้านต่าง ๆ โดยทำการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดเรียงลำดับ

ทั้งนี้ การวิเคราะห์เชิงปริมาณ นักวิจัยได้ใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ตีความ และแปลความหมาย ดังนี้

1) วิธีการคิดค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อการตีความหมายและการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูล

2) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้การวัดมาตราตามวิธีของไลเกิร์ต (Likert's Scale) เนื่องจากเป็นการวัดความคิดเห็น ความรู้สึกที่มีต่อความสุนทรีย์ภาพ โดยแบ่งเป็น 5 อันดับ และให้คะแนนจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้

5	หมายถึง	มีความสุนทรีย์ภาพระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความสุนทรีย์ภาพระดับมาก
3	หมายถึง	มีความสุนทรีย์ภาพระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความสุนทรีย์ภาพระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความสุนทรีย์ภาพระดับน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยได้แบ่งเป็นช่วงชั้นเท่า ๆ กัน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความสุนทรีย์ภาพ
4.21 – 5.00	มีความสุนทรีย์ภาพมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีความสุนทรีย์ภาพมาก
2.61 – 3.40	มีความสุนทรีย์ภาพปานกลาง
1.81 – 2.60	มีความสุนทรีย์ภาพน้อย
1.00 – 1.80	มีความสุนทรีย์ภาพน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ภาพรวม

เนื่องจากงานชิ้นนี้เป็นการศึกษาที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างปริมาณและคุณภาพในการวิเคราะห์ เพื่อแปลความในการหาแนวทางเพื่อการยกระดับ คณะนักวิจัยได้มีการใช้ข้อมูลทั้งสองส่วน เพื่อการสังเคราะห์และวิเคราะห์ผลที่ได้ โดยจะนำเสนอในบทถัดไป

ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

พฤศจิกายน 2554 – 2555 และมีแผนการดำเนินงานตลอดโครงการ ดังแสดงในภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินงานตลอดโครงการ